

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Children and the International Criminal Court : analysis of the Rome Statute through a children's rights perspective

Chamberlain Bolaños, C.

Citation

Chamberlain Bolaños, C. (2014, March 25). *Children and the International Criminal Court : analysis of the Rome Statute through a children's rights perspective*. Meijers-reeks. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/24891>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/24891>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/24891> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Chamberlain Bolaños, Cynthia

Title: Children and the International Criminal Court : analysis of the Rome Statute through a children's rights perspective

Issue Date: 2014-03-25

Samenvatting

KINDEREN EN HET INTERNATIONALE STRAFHOF

Analyse van het Statuut van Rome vanuit een kinderrechtenperspectief

Het Internationale Strafhof (ICC) is het eerste permanente internationale strafhof ter wereld met rechtsmacht om individuele personen te berechten voor genocide, misdaden tegen de menselijkheid, oorlogsmisdaden en agressie. Het kent innovatieve aspecten, zoals de participatie van slachtoffers in gerechtelijke procedures, evenals schadevergoedingen waar slachtoffers van misdaden binnen de jurisdictie van het ICC recht op hebben. Zodoende gaat het Statuut van Rome verder dan puur het berechten van misdrijven. Het maakt het voor slachtoffers mogelijk om hun verhaal te doen tijdens de zitting en schadevergoeding te ontvangen. Niettemin moeten de vorderingen die gemaakt zijn met de aanname van het Statuut en de oprichting van het Hof ook gerealiseerd worden in de situaties en strafzaken die worden onderzocht door de Aanklager van het ICC.

Dit proefschrift biedt een analyse en aanbevelingen aan het ICC om diens mandaat na te komen, in het bijzonder ten aanzien van kindslachtoffers en -getuigen. In de eerste plaats wordt het Statuut van Rome geanalyseerd, hetgeen het ICC niet alleen een helder, strafrechtelijk mandaat verschaft, maar ook eist dat het ICC de veiligheid en het welzijn van slachtoffers en getuigen respecteert – in het bijzonder diegenen die het meest kwetsbaar zijn, zoals kinderen. Ook worden andere voor het ICC toepasselijke wetten geanalyseerd.

Gedurende het eerste decennium van haar bestaan werd het ICC in haar eerste zaken met grote uitdagingen geconfronteerd bij het implementeren van de verplichtingen die voortvloeien uit het Statuut van Rome. De eerste zaak voor het ICC, *Prosecutor v. Thomas Lubanga Dyilo* (Lubanga-zaak), betrof uitsluitend beschuldigingen van indienstneming, rekrutering en gebruik van kinderen onder de leeftijd van 15 jaar om actief deel te nemen in vijandelijkheden. Deze zaak werd gekenmerkt door onvoorstelbare moeilijkheden, hetgeen kan verklaren waarom deze zaak na meer dan zeven jaar sinds de eerste verschijning van Lubanga voor de rechters in Den Haag, nog steeds aanhangig is. In de *Lubanga*-zaak stonden kinderen centraal. Daarmee biedt deze zaak inzicht in de voor- en nadelen van het ICC-mandaat dat jegens kinderen worden uitgevoerd. Helaas toont de *Lubanga*-zaak dat in de huidige ICC-praktijk de veiligheid, het lichamelijke en psychologische welzijn, de waardigheid en het privéleven van kinderen die in aanraking komen met het ICC, hetzij als getuigen

hetzij als slachtoffers, niet adequaat wordt beschermd. Moeten kinderen wel worden gevraagd te getuigen in internationale strafzaken (in het bijzonder *viva voce* in Den Haag)? Is het huidige participatiesysteem voor slachtoffers wel geschikt voor kindslachtoffers die misschien hun 'standpunten en zorgen' aan de ICC-rechters willen voorleggen, overeenkomstig artikel 68(3) van het Statuut van Rome?

Niettemin is het niet onderzoeken van misdaden begaan tegen kinderen (in het bijzonder indien de Aanklager informatie of bewijsmateriaal heeft ontvangen dat zulks is geschied) of het uitsluiten van kinderen van ICC-procedures (wanneer zulks niet in strijd is met hun belangen) niet geoorloofd, aangezien het Statuut van Rome en andere toepasselijke wetgeving erin voorzien dat kinderen speciale aandacht vereisen van het ICC. Maar deze wettelijke bepalingen zijn algemeen en daarom biedt andere toepasselijke wetgeving, overeenkomstig artikel 21 van het Statuut van Rome, een waardevolle oriëntatie teneinde een meer specifieke inhoud te kunnen geven aan begrippen zoals de 'behoefte van waardigheid en hun privéleven', en voor het doel van dit onderzoek, kinderen zoals voorzien in regel 86 van de *Rules of Procedure and Evidence* (RPE). Vandaar dat dit onderzoek een uitgebreide studie omvat naar het juridisch kader van het ICC vanuit het perspectief van kinderrechten, terwijl het gelijktijdig deze rechten afweegt tegen de rechten van de aangeklaagde en het recht op een eerlijk proces.

In dit onderzoek staat de volgende probleemstelling centraal:

Hoe zou in de ICC-procedures aan de belangen van kinderen invulling moeten worden gegeven overeenkomstig regel 86 van de RPE, teneinde: a) de veiligheid, het lichamelijke en psychologische welzijn, de waardigheid en het privéleven van kindslachtoffers en -getuigen te beschermen overeenkomstig artikel 68(1) van het Statuut van Rome; b) te garanderen dat er rekening wordt gehouden met de zienswijze van kindslachtoffers, zoals voorzien in artikel 68(3) van het Statuut van Rome; en c) schadevergoedingen toe te kennen aan kindslachtoffers overeenkomstig artikel 75 van het Statuut van Rome).

Hoofdstuk 1 biedt een algemene inleiding in de rol van kinderen in hedendaagse gewapende conflicten, hetgeen de algemene context schetst van de situatie van kinderen die naar het ICC zullen komen, hetzij als slachtoffers of als getuigen van misdaden binnen diens jurisdictie. Eerst wordt beschreven hoe geweld tegen kinderen een oorlogswapen is geworden in vele hedendaagse gewapende conflicten. Vervolgens wordt het effect dat misdrijven tegen kinderen hebben op hun leven en op dat van hun families en gemeenschappen beschreven. In het hoofdstuk wordt niet slechts de rol van kinderen als slachtoffers van gewapende conflicten beschreven, maar wordt ook de ingewikkelde rol die kinderen zouden kunnen spelen als deelnemers in het vredes- en verzoeningsproces geanalyseerd, met inbegrip van hun deelname aan internationale strafprocessen, evenals in niet-gerechterlijke mechanismen. Zodoende

illustreert hoofdstuk 1 dat kinderslachtoffers en -getuigen niet slechts 'kwetsbare' individuen zijn. Kinderen die voor het ICC komen, kunnen ook daders zijn van misdrijven (hoewel niet binnen de ICC-jurisdictie). Eveneens, zouden kinderen die voor het ICC komen ten gevolge van een gewapend conflict, ook volwassener en onafhankelijker kunnen zijn dan kinderen in andere situaties. Deze analyse is belangrijk, omdat er met deze veelzijdige aspecten van kinderen in gewapende conflicten rekening moet worden gehouden bij de interactie met kinderen bij het ICC, beschreven in de hoofdstukken 5 en 6 van dit onderzoek.

Hoofdstuk 2 biedt een korte inleiding op het ICC, diens totstandkoming en belangrijkste organen. Dit wordt beschreven vanuit een kinderrechtenperspectief en zodoende wordt aandacht besteed aan de vraag hoe de verschillende organen van het ICC zouden moeten functioneren teneinde het mandaat van het ICC na te komen, overeenkomstig regel 86 van het RPE. Dit hoofdstuk is relevant omdat de organisatie en structuur van het ICC worden besproken; de verschillende organen en secties van het ICC die later genoemd worden in de hoofdstukken 5 en 6 van dit onderzoek. Ofschoon de inhoud van dit hoofdstuk misschien al bekend is voor lezers met kennis van het ICC, is het waardevol voor lezers die, hoewel goed op de hoogte van kinderrechten, niet bekend zijn met de structuur en het functioneren van het ICC.

Hoofdstuk 3 is gericht op het belang van andere internationale instrumenten voor de interpretatie en toepassing van bepalingen van het ICC-Statuut in procedures betreffende kinderslachtoffers en -getuigen. Dit hoofdstuk neemt als startpunt artikel 21 van het Statuut van Rome, en in het bijzonder paragraaf 3, welke eist dat ICC-rechters de wet interpreteren en toepassen overeenkomstig internationaal erkende mensenrechten. Waar het kinderen betreft, is het logische uitgangspunt het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK). Dit hoofdstuk verwijst ook naar andere juridische bronnen die, hoewel strikt genomen volgens artikel 21 van het Statuut van Rome geen toepasselijke regelgeving, zouden kunnen dienen ter oriëntatie voor ICC-rechters bij het interpreteren van het Statuut en de bewijs- en procedureregels (RPE). Ten slotte wordt in dit hoofdstuk internationale strafrechtspraak geanalyseerd die relevant en toepasbaar kan zijn voor kinderslachtoffers en -getuigen bij het ICC. In het bijzonder wordt de jurisprudentie van het Speciale Hof voor Sierra Leone geanalyseerd met betrekking tot de misdrijven van indienstneming, rekrutering en gebruik van kinderen. Bovendien wordt de jurisprudentie van de regionale mensenrechtengerechtshoven geanalyseerd. Van groot belang is voorts de jurisprudentie van het Inter-Amerikaanse Gerechtshof voor Mensenrechten specifiek met betrekking tot schadevergoedingen. De analyse die in hoofdstuk 3 wordt gepresenteerd, verschaft daarmee de juridische basis voor het gebruik van andere internationale instrumenten in de volgende hoofdstukken.

Hoofdstuk 4 richt zich op het materiële recht van het Statuut van Rome; het zogenaamde 'algemeen deel' ('general principles'). Het beschrijft in het kort de misdrijven waar het ICC rechtsmacht over heeft. In dit hoofdstuk wordt de omschrijving van misdrijven exclusief gepleegd tegen kinderen nader uitgewerkt, maar ook misdrijven die, ofschoon gepleegd tegen de gehele bevolking, disproportionele effecten hebben op kinderslachtoffers. Deze analyse is belangrijk, omdat kinderen met het ICC in aanraking zullen komen wanneer zij slachtoffers of getuigen zijn van misdrijven binnen diens jurisdictie. De analyse van delictsbestanddelen van misdrijven is noodzakelijk om te identificeren wie kinderslachtoffers (en mogelijk getuigen) zouden kunnen zijn. Ook is een dergelijke analyse nodig om vast te stellen of een kind een slachtoffer is binnen de ICC-jurisdictie overeenkomstig regel 85 van het RPE. Daarnaast is een dergelijke analyse nodig om in schadevergoedingsprocedures de geleden schade vast te kunnen stellen. Die analyse in dit hoofdstuk is ook relevant ten behoeve van begrip voor de specifieke omstandigheden van kinderslachtoffers en -getuigen die zich tot het ICC richten en die beschermende of speciale maatregelen nodig hebben als gevolg van misdrijven (bijvoorbeeld een kindergeluige met een post-traumatische stress-stoornis als gevolg van seksueel geweld). Dus hoewel in dit hoofdstuk het materiële recht wordt geanalyseerd, is dit relevant voor de procedurele aspecten die worden besproken in de hoofdstukken 5 en 6 van dit onderzoek.

Hoofdstuk 5 is het *pièce de résistance* van dit onderzoek, aangezien het zich concentreert op de drie manieren waarop kinderen met het ICC in aanraking kunnen komen: als slachtoffer-deelnemers aan het proces, als getuigen en als begunstigen van schadevergoedingen. In dit hoofdstuk wordt het juridisch kader en de praktijk van het ICC geanalyseerd. Tevens wordt aan de hand van voorbeelden geïllustreerd hoe andere regelgeving betreffende de rechten van kinderen gebruikt zou kunnen worden in procedures waarin kinderen in aanraking komen met het ICC. In dit hoofdstuk worden verschillende methodes, standaarden en *best practices* voorgesteld die zouden kunnen worden toegepast in processen bij het ICC, zodat beter rekening kan worden gehouden met de belangen van kinderslachtoffers en -getuigen overeenkomstig regel 86 van de RPE.

In *hoofdstuk 6* wordt een serie aanbevelingen gepresenteerd die kunnen garanderen dat de actieve deelname van kinderslachtoffers aan strafprocedures en de schadevergoeding voor kinderslachtoffers, overeenkomstig internationale kinderrechtenstandaarden verloopt. In dit hoofdstuk worden tevens maatregelen voorgesteld die getroffen zouden kunnen worden wanneer kinderen als getuigen worden gehoord in ICC-procedures, zodat zij van deze ervaring niet getraumatiseerd raken terwijl tegelijkertijd, de rechten van de verdachte en een eerlijke en onpartijdige procedure worden gegarandeerd. Het hoofdstuk stelt ook een serie richtlijnen voor om het mandaat van het ICC zoals voorzien

in artikel 69 van het Statuut van Rome en regel 86 van de RPE te realiseren overeenkomstig internationale kinderrechtenstandaarden.

